

תעסוקה

פרק זה סוקר את הנתונים בתחום התעסוקה בחברה הבדואית בנגב ומסתמך על נתונים שפורסמו על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רשות האוכלוסין ושירות התעסוקה.

המדדים העיקריים שהפרק סוקר הם: **שיעור כוח העבודה, שיעור השתתפות במעגל התעסוקה, מספרי שכירים ועצמאיים, שיעור אבטלה ושיעור דורשי עבודה.** מדדים אלו נבחנים לאורך שנים ומוצגים בפילוח על בסיס מגדר, רמות השכלה וסוגי יישובים ככל שהנתונים המפורסמים על ידי הגופים הרלבנטיים מאפשרים זאת.

כוח העבודה: מוגדר במסמך זה כמספר האנשים בין הגילאים 18-64, בשונה מהגדרת הלמ"ס שמייחסת לגילאי 15-64. הגדרת הלמ"ס מייצרת הטיה כלפי מטה בשיעורי ההשתתפות במעגל התעסוקה מבין האנשים שבכוח העבודה משום שצעירים בגילאי 15-18 לחוב עדיין אינם עובדים והטייה זו חזקה במיוחד בקרב האוכלוסייה הבדואית בנגב המתאפיינת בשיעור ילדים גבוה (למעלה מ-50% בני פחות מ-18). השתתפות במעגל התעסוקה: מספרי ושיעורי השכירים או העצמאיים המועסקים מתוך כוח העבודה. מספרי שכירים ועצמאיים: מספרי השכירים והעצמאיים המועסקים. שיעורי אבטלה: שיעור דורשי עבודה שתבעו דמי אבטלה מביטוח לאומי. שיעורי דורשי עבודה: שיעור האזרחים והתושבים שפנו לאחת מלשכות שרות התעסוקה ונרשמו במערכת המידע של שירות התעסוקה בכדי לקבל שירות.

במספר תחומים ישנם פערים הנובעים ממחסור בנתונים, אותם נסינו לסגור על ידי איסוף והצלבה של נתונים ממספר מקורות שונים והשלמת התמונה על ידי ביצוע הערכות על סמך הנתונים המפורסמים.

הנתונים שמתייחסים לשיעורי ולמספרי דורשי עבודה מסתמכים על הדיווחים של שירות התעסוקה. בעקבות אילוצים הנובעים משינוי בשיטת הדיווח של שירות התעסוקה החל ממרץ 2023, נוצרו פערים ברציפות הנתונים. ההשוואה בין נתוני היישובים הבדואים בנגב לשאר האוכלוסיות בארץ הפכה לבלתי אפשרית לאור חוסר הנגישות באתר שירות העסוקה לקובץ הנתונים המלא. בשל הפערים הללו ביצענו הערכות כדי למפות סוגיות תעסוקתיות מרכזיות בחברה הבדואית בנגב.

בנוסף, קיים פער בנתונים המתייחסים להשתתפות כוח העבודה במעגל התעסוקה והנתונים שנתחו בפרק זה מגיעים משלוש מקורות שונים: הלמ"ס, רשות האוכלוסין וההגירה וביטוח לאומי. הנתונים העדכניים ביותר שפורסמו על ידי הלמ"ס מתייחסים לשנת 2019, והנתונים הנגישים בדיווחים השוטפים באתר של ביטוח לאומי מתייחסים לספטמבר 2023, ללא נתונים קודמים. על אף הפער ברצף הנתונים, הסיבה לקיום השוואה בין שתי נקודות זמן אלו היא ששנת 2019 היא קדמה למשבר הקורונה והנתונים האחרונים שדווחו על ידי ביטוח לאומי מספטמבר 2023 קדמו למלחמה של השביעי לאוקטובר בין ישראל לחמאס ואלו שני אירועים שהשפיעו באופן ניכר על התעסוקה בחברה הבדואית בנגב.

בהתייחס לסוג היישוב, יש לציין כי הנתונים המפורסמים על ידי הרשויות בהקשר לתעסוקה מתייחסים ל-7 היישובים העירוניים ול-2 המועצות האזוריות ואינם כוללים את הכפרים הבלתי מוכרים. על כן הנתונים המוצגים כוללים חיישובים, הערכות ועיבודים ייחודיים שהתבצעו על ידינו אשר מתבססים על הצלבה בין נתוני תעסוקה לנתונים אחרים של רשות האוכלוסין במטרה לשרטט תמונה על החברה הבדואית בנגב בכללותה.

מעבר לכך, לשם הערכת כוח העבודה והשתתפות במעגל התעסוקה של תושבי הכפרים הבלתי מוכרים נעשתה הערכה לפיה הונח כי שיעור ההשתתפות במעגל התעסוקה בכפרים הבלתי מוכרים דומה לשיעור השתתפות במעגל התעסוקה במועצה האזורית נווה מדבר שהוא השיעור הנמוך ביותר מבין היישובים המוכרים. הערה נוספת שראויה לציין, היא שהנתונים המפורסמים בהקשרים של כוח עבודה והשתתפות במעגל התעסוקה אינם מאפשרים פילוח מגדרי.

על אף פערי הנתונים המתוארים, הפרק מתאר מגמות מעניינות וחשובות שמצריכות מענים של מדיניות בתחום התעסוקה עבור החברה הבדואית בנגב.

1. שיעור השתתפות בכוח העבודה ובמעגל התעסוקה

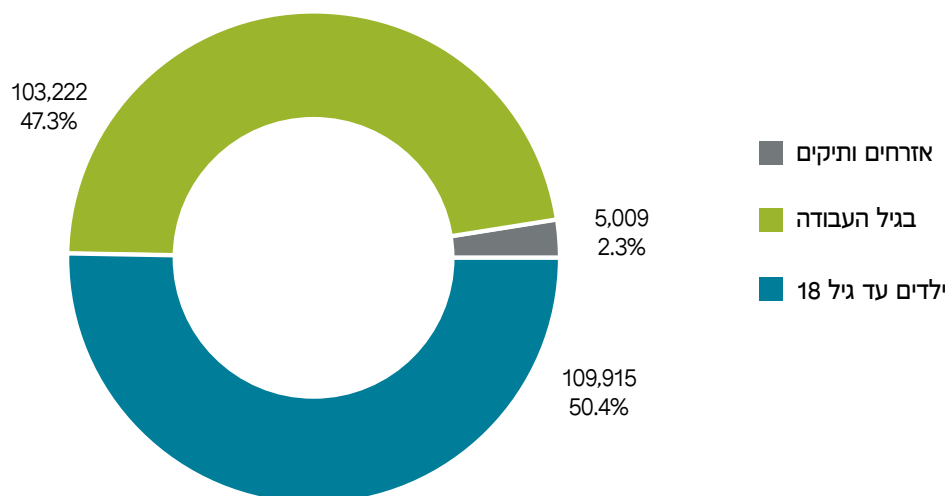
(א) שיעור כוח העבודה ביישובים הבדואים המוכרים בנגב עומד על 47.3% לפי נתוני רשות האוכלוסין לעומת 47.5% לפי נתוני הביטוח לאומי. להערכתנו שיעור כוח העבודה בכפרים הבלתי מוכרים הנו נמוך מכך לאור שיעור גבוה יותר של ילדים.

שיעור כוח העבודה חושב מפרק זה כשיעור התושבים מעל גיל 18 ומתחת לגיל 65 מכלל התושבים. בכל הנוגע ליישובים המוכרים של החברה הבדואית בנגב, הנתונים העדכניים שפורסמו הן על ידי ביטוח לאומי והן על ידי רשות האוכלוסין מצביעים על שיעור דומה בכוח העבודה עם הבדל זניח של 0.2%. שיעור האוכלוסייה הבדואית בנגב בכוח העבודה ביישובים המוכרים עומד על 47.3% לפי רשות האוכלוסין וההגירה ו- 47.5% על פי ביטוח לאומי. זאת לעומת שיעור של 54.09% ברמה הארצית. שיעור כוח העבודה הנמוך בחברה הבדואית נגזר משיעור הצעירים הגבוה, כאשר שיעור הילדים עד גיל 18 עומד על 51.7%.

על מנת לחשב את כוח העבודה ביישובים הבלתי מוכרים בנגב הסתמכנו על רשות האוכלוסין וההגירה שבסיס הנתונים שלה מאפשר פילוח לפי גילאים. על פי הנתונים מספר התושבים ביישובים הבלתי מוכרים הנמצאים בטווח הגילאים 18 עד 64 עומד על 38,094 תושבים. כלומר, כוח העבודה ביישובים הבלתי מוכרים עומד על 44.1% מכלל האוכלוסייה ביישובים אלו. יש להניח כי לאור הפער הזניח בין רשות האוכלוסין וההגירה לבין הביטוח הלאומי בכל הנוגע לשיעור כוח העבודה ביישובים המוכרים יישמר פער זניח גם בשיעור כוח העבודה ביישובים הבלתי מוכרים בין שני מקורות אלו.

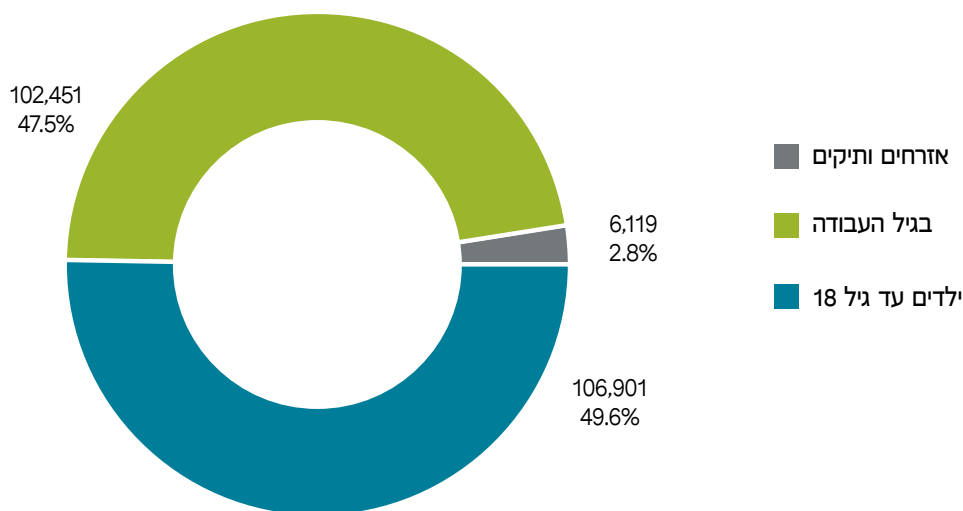
בסך הכול, מספר התושבים ביישובים הבדואים בנגב עומד על 304,513 תושבים לפי רשות האוכלוסין וההגירה, מתוכם 141,316 תושבים בטווח הגילאים של כוח העבודה. המשמעות היא כי שיעור האוכלוסייה הבדואית בנגב הנמצא בכוח העבודה עומד על 46.4%.

תרשים מספר 7: שיעור האוכלוסייה ביישובים המוכרים בגיל העבודה, ילדים עד גיל 18 ואזרחים ותיקים על פי רשות האוכלוסין, מעודכן לתאריך 09/23¹⁹

¹⁹ מקור: ביטוח לאומי

תרשים מספר 8: התפלגות האוכלוסייה ביישובים המוכרים לפי קבוצות גיל על פי ביטוח לאומי, מעודכן לתאריך 09/23²⁰

(ב) 54.10% מכוח העבודה ביישובים המוכרים נמצא במעגל התעסוקה (5.23% עצמאיים, 48.87% שכירים)²¹. ע"פ ההערכה של נגביה שיעור התעסוקה מתוך כלל כוח העבודה בחברה הבדואית בנגב הינו לכל היותר 50%.

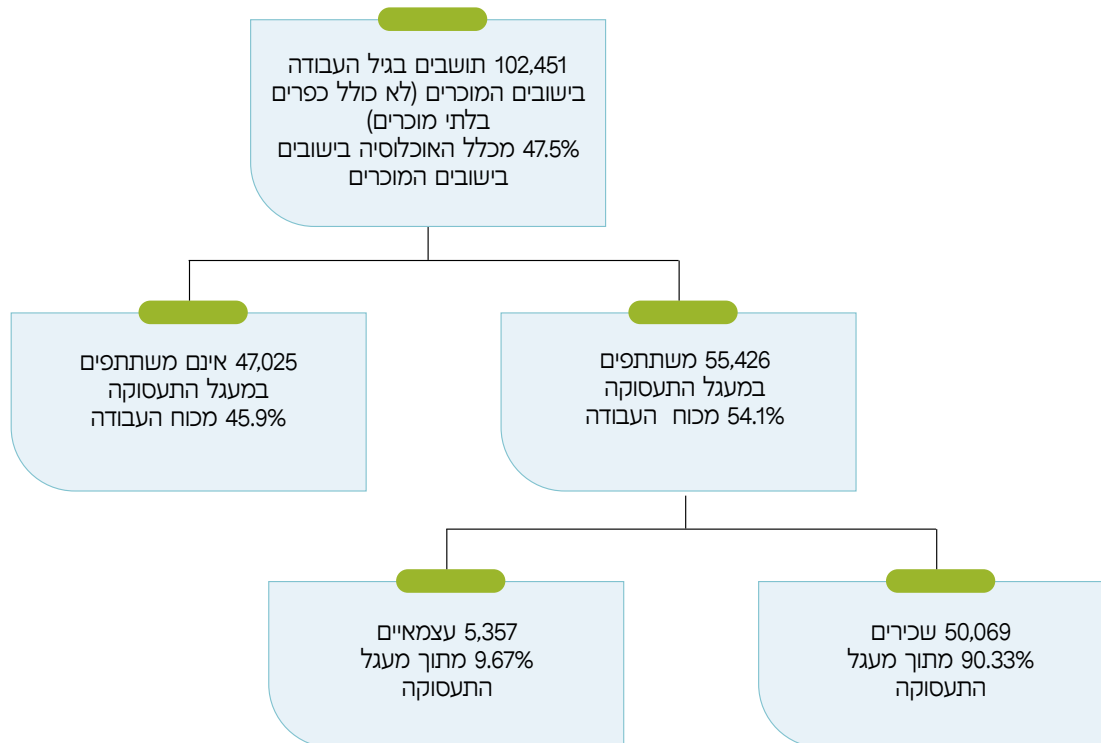
נתוני הביטוח הלאומי על שיעור כוח העבודה ושיעור השתתפות במעגל התעסוקה מתייחסים ליישובים המוכרים בלבד. על פי הדיווח האחרון של ביטוח לאומי מספטמבר 2023, מספר המבוטחים שבגיל העבודה ביישובים הבדואים המוכרים בנגב שאינם שכירים או עצמאיים, כלומר שאינם במעגל התעסוקה, עמד על 47,025 ושיעורם מכלל כוח העבודה בחברה הבדואית בנגב עמד על 22.45%, זאת לעומת 55,426 שכירים ועצמאיים שנמצאים במעגל התעסוקה (5,357 עצמאיים ו-50,069 שכירים), אשר מהווים ביחד כ-54.1% מכוח העבודה. נתון זה מצביע על אי מימוש הפוטנציאל התעסוקתי בחברה הבדואית בנגב ועל עומק הנטל הכלכלי המושת על המפרנסים. נתון זה משמעותי במיוחד כאשר מדובר על אוכלוסייה שבה מלכתחילה שיעור כוח העבודה קטן יחסית כיוון שאוכלוסייה זו מאופיינת בשיעור צעירים גבוה.

²⁰ מקור: רשות האוכלוסין וההגירה

²¹ הנתונים מתייחסים ליישובים המוכרים בלבד על פי דיווח ביטוח לאומי

²² השיעור צפוי להיות גבוה יותר במידה והיישובים הבלתי מוכרים נכללים בחישוב

תרשים מספר 9: התפלגות כוח העבודה ושיעורי התעסוקה בישובים הבדואים המוכרים ע"פ ביטוח לאומי, מעודכן לתאריך 09/23

טבלה מספר 8: התפלגות כוח העבודה לפי שכירים ועצמאיים והתפלגות שיעורי התעסוקה בישובים המוכרים בנגב, מעודכן לתאריך 09/23²³

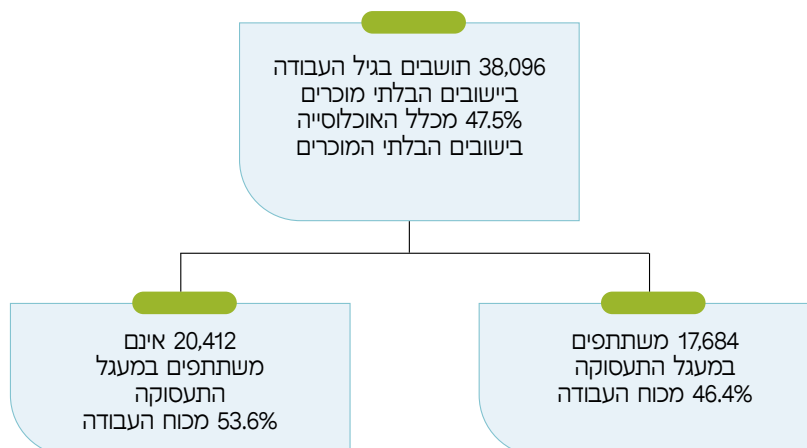
לאור המחסור בנתונים על שיעור השתתפות כוח העבודה במעגל התעסוקה בכפרים הבלתי מוכרים ביצענו הערכה, המתבססת על ההנחה כי שיעור ההשתתפות במעגל התעסוקה של כוח העבודה בישובים הבלתי מוכרים זהה לשיעור ההשתתפות במועצה אזורית נווה מדבר ועומד על 46.42% שהוא שיעור ההשתתפות הנמוך ביותר מבין היישובים המוכרים. לפיכך נמצא כי שיעור ההשתתפות המוערך של כוח העבודה שנמצא במעגל התעסוקה בכלל האוכלוסייה עומד על 51.7%. זאת לעומת שיעור השתתפות בכוח העבודה של 63.9%²⁴ ברמה הארצית נכון ליולי 2023.

²³ מקור: ביטוח לאומי

²⁴ מקור: ביטוח לאומי בישראל ובמדינות ה-OECD, מכון המחקר של הכנסת

ישוב	כוח עבודה	מספר שכירים	מספר עצמאים	מספר משתתפים במעגל תעסוקה (עצמאים + שכירים)	שיעור שכירים מכוח עבודה ביישוב	שיעור % עצמאים מכוח עבודה ביישוב
רהט	37,399	19,625	2,188	21,813	52.47%	5.85%
תל שבע	11,127	5,072	481	5,553	45.58%	4.32%
חורה	10,454	4,954	581	5,535	47.39%	5.56%
ערערה בנגב	9,883	4,432	492	4,924	44.84%	4.98%
כסיפה	9,733	4,744	431	5,175	48.74%	4.43%
לקיה	8,338	4,051	456	4,507	48.58%	5.47%
שגב שלום	6,208	3,091	267	3,358	49.79%	4.30%
אל קסום	5,097	2,300	306	2,606	45.12%	6.00%
נווה מדבר	4,212	1,800	155	1,955	42.74%	3.68%
סך הכול	102,451	50,069	5,357	55,426	48.87%	5.23%
ישוב	שיעור משתתפים במעגל תעסוקה מכוח עבודה ביישוב (שיעור תעסוקה)	שיעור שכירים ביישוב מסך השכירים ביישובים המזכירים	שיעור עצמאים ביישוב מסך העצמאים ביישובים המזכירים	שיעור משתתפים במעגל תעסוקה ביישוב מסך המשתתפים במעגל התעסוקה	מסך כוח העבודה בחברה הבדואית	שיעור משתתפים במעגל תעסוקה מסך כוח העבודה בחברה הבדואית
רהט	58.33%	39.20%	40.84%	39.36%	21.29%	21.29%
תל שבע	49.91%	10.13%	8.98%	10.02%	5.42%	5.42%
חורה	52.95%	9.89%	10.85%	9.99%	5.40%	5.40%
ערערה בנגב	49.82%	8.85%	9.18%	8.88%	4.81%	4.81%
כסיפה	53.17%	9.47%	8.05%	9.34%	5.05%	5.05%
לקיה	54.05%	8.09%	8.51%	8.13%	4.40%	4.40%
שגב שלום	54.09%	6.17%	4.98%	6.06%	3.28%	3.28%
אל קסום	51.13%	4.59%	5.71%	4.70%	2.54%	2.54%
נווה מדבר	46.42%	3.60%	2.89%	3.53%	1.91%	1.91%
סך הכול	54.10%	100.00%	100.00%	100.00%	54.10%	54.10%

תרשים מספר 10: התפלגות מוערכת לכוח העבודה ביישובים הבלתי מוכרים בנגב, מעודכן לתאריך 09/2023²⁵

טבלה מספר 9: סיכום כוח העבודה ושיעור התעסוקה המוערך לפי סוג יישוב, מעודכן לתאריך 09/23

סוג יישוב	גודל אוכלוסייה	כוח העבודה	שיעור כוח העבודה	שיעור התעסוקה	מספר מועסקים	שיעור מועסקים
יישובים מוכרים ²⁶	215,471	102,451	47.5%	54.1%	55,426	25.7%
יישובים בלתי מוכרים ²⁷	86,367	38,096	44.1%	46.4% ²⁸	17,684	20.5%
סך הכול ²⁹	304,513	141,316	46.4%	51.7%	73,110	24%

2. יחס שכירים/עצמאיים נוכח עתות משבר

א) יחס דורשי עבודה מול מקבלי הבטחת הכנסה נוכח עתות משבר

ארבע השנים האחרונות היו שנים רוויות משברים בתחום התעסוקה בחברה הבדואית בנגב וכללו את מגפת הקורונה, מבצע שומר חומות במאי 2021, ומלחמת חרבות ברזל שפרצה באוקטובר 2023. לשם הערכת תמונת המצב של השתתפות כוח העבודה בחברה הבדואית במעגל התעסוקה, הסתמכנו על הנתונים הזמינים שפורסמו, כאשר הנתונים האחרונים שפורסמו על ידי הלמ"ס התייחסו לשנת 2021 ובשנת 2020 לא פורסמו נתונים. והנתונים האחרונים שפורסמו על ידי ביטוח לאומי התייחסו לספטמבר 2023. נציין כי אין נתונים רטרואקטיביים בדיווחי ביטוח לאומי. על אף שיש פער בנתונים בין השנים 2019 ל-2023, ההשוואה בין שתי נקודות הזמן חשובה להבנת התמורות שחלו בחברה הבדואית בנגב בעקבות המשברים שצינו ולבחינת מידת חזרתה למצב שקדם למשבר הקורונה.

²⁵ מקור: ביטוח לאומי

²⁶ מקור: ביטוח לאומי

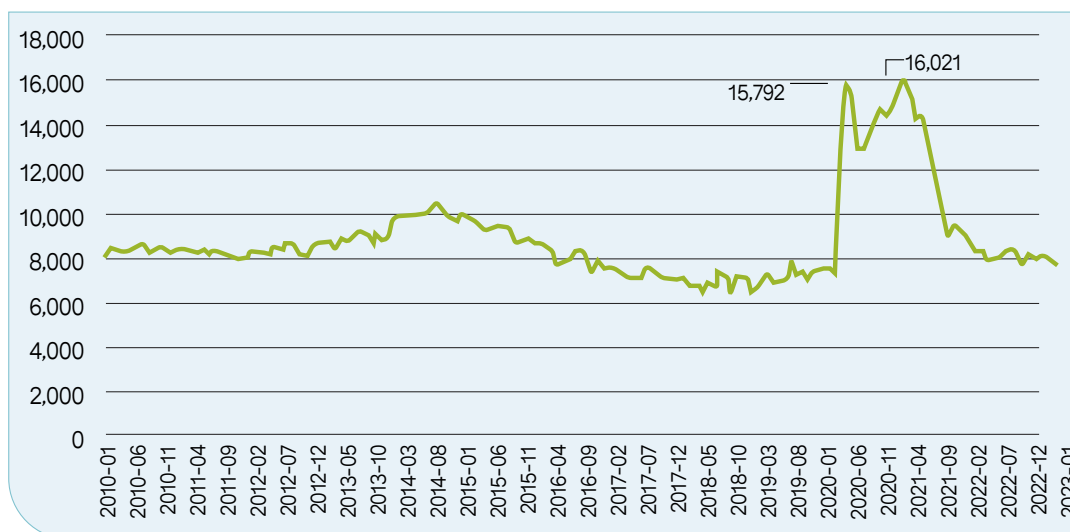
²⁷ מקור: רשות האוכלוסין וההגירה

²⁸ הערכה של מרכז המחקר "נגביה", תחת ההנחה ששיעור השתתפות במעגל התעסוקה דומה לשיעור התעסוקה בנווה מדבר שהיא הרשות עם שיעור השתתפות במעגל התעסוקה הנמוך ביותר.

²⁹ לפי רשות האוכלוסין וההגירה

הנתונים מראים כי מספר דורשי העבודה, כמו גם מספר מקבלי הבטחת הכנסה היו בירידה בשנים שלאחר משבר הקורונה, אולם מספרם עדיין נשאר גבוה יותר מאשר בתקופה המקבילה בשנת 2019 טרם משבר הקורונה. נכון למרץ 2023, מספר דורשי העבודה בישובים הבדואים המוכרים בדרום עמד על 7,659 דורשי עבודה לעומת 7,294 דורשי עבודה במרץ 2019, כלומר מספר דורשי העבודה בשנת 2023 היה גדול ב- 5% מהמספר המקביל בשנת 2019. לעומת זאת, מספר מקבלי הבטחת הכנסה השתנה שינוי קטן המסתכם ב-0.1%: מ-5,804 מקבלי הבטחת הכנסה במרץ 2019 ל-5,796 במרץ 2023.

תרשים מספר 11: מספר דורשי עבודה בישובים הבדואים בדרום (ישובים מוכרים בלבד), 2010-2023³⁰

תרשים מספר 12: מקבלי הבטחת הכנסה בישובים הבדואים בדרום - נתונים חודשיים (ישובים מוכרים בלבד), 2010-2023³¹

³⁰ מקור: שירות התעסוקה

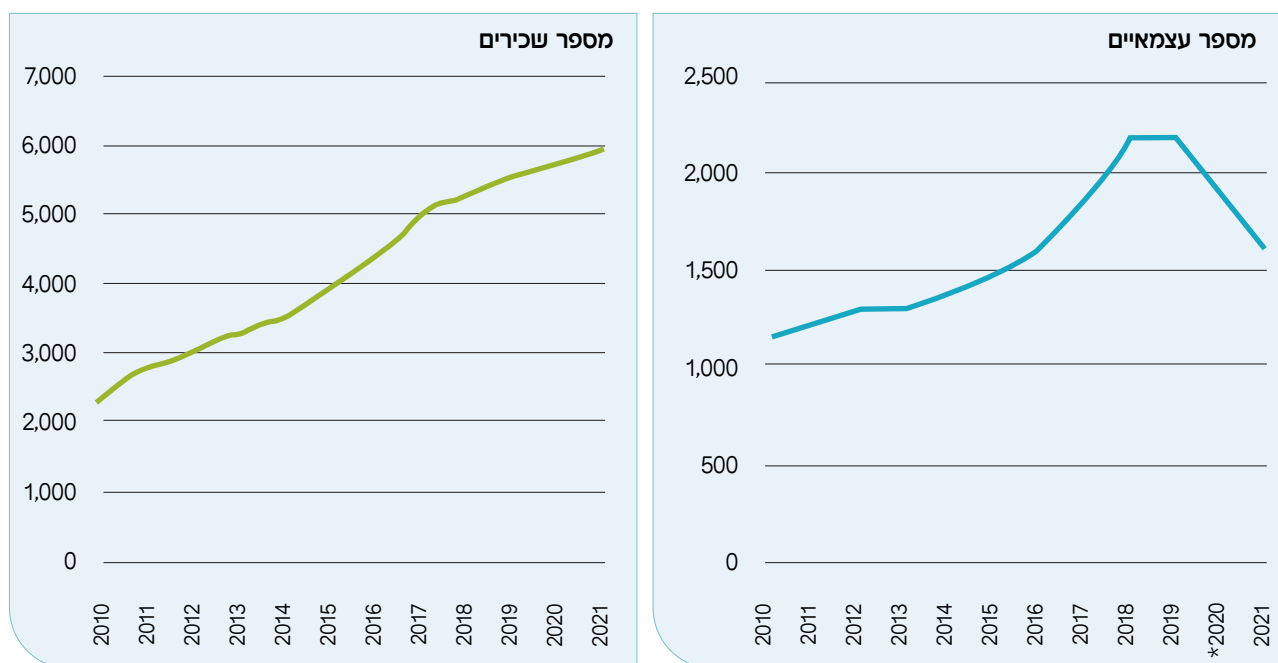
³¹ מקור: שירות התעסוקה / 30

מתחילת שנת 2019 (טרם משבר הקורונה) לתחילת שנת 2023 (טרם מלחמת חרבות ברזל), התרחשה ירידה כללית של 8.61% במספר השכירים ועליה כללית של 144.72% במספר העצמאיים המשתתפים במעגל התעסוקה³² בישובים הבדואים המוכרים.

בשנת 2019 השתתפו במעגל התעסוקה בחברה הבדואית 56,973 אנשים (שכירים ועצמאיים). מתוכם, 54,784 שכירים, המהווים 96.15% מכלל המשתתפים במעגל התעסוקה, לעומת 2,189 עצמאיים המהווים 3.84% מכלל המשתתפים במעגל התעסוקה בחברה הבדואית בנגב. 22,321 שכירים המהווים 40% מכלל השכירים הבדואים בנגב באותה שנה ו-986 עצמאיים המהווים 54% מכלל העצמאיים הם תושבי העיר רהט. דיווח זה זהה לדיווח של ביטוח לאומי לאותה שנה.³³ עוד ניתן לראות כי בחברה הבדואית בנגב כולה, מספר העצמאיים עלה בשנים 2010-2018 ובין השנים 2019 ו-2021 נצפתה ירידה אותה ניתן לייחס למגפת הקורונה. בקרב השכירים לעומת זאת, מגמת העליה נמשכה עד 2021, שנת הנתונים האחרונה.

תרשים מספר 13: מספר שכירים ועצמאיים בדואים בנגב, 2010-2021³⁴

* לא פורסמו נתונים לגבי שנת 2020 (הערכת שנת 2020 על ידי השלמת קו ישר בין השנים 2019-2021)

השוואת נתוני הלמ"ס משנת 2019 עם נתונים מספטמבר 2023, טרם המלחמה, מצביעה על קיטון במספרם של המשתתפים במעגל התעסוקה (ירידה של 2.72%) שנבעת ברובה מקיטון במספר השכירים (ירידה של 8.61%). מפילוח לפי ישוב עולה מגמה מעניינת של ירידה בהשתתפות שכירים במעגל התעסוקה בשבע היישובים העירוניים לצד עליה דווקא בשתי המועצות האזוריות.

שני היישובים שחלה בהם ירידה בהשתתפות שכירים במעגל התעסוקה היו תל שבע ורהט (ירידה של 12.1%). מנגד, במועצה האזורית נוה מדבר חלה עליה של 9.8% בהשתתפות שכירים במעגל התעסוקה ובמועצה אזורית אל קסום חלה עליה של 6.3%.

³² הניתוח בהתאם לנתונים האחרונים שפורסמו ע"י הלמ"ס והנתונים האחרונים שפורסמו על ידי הביטוח הלאומי
³³ "שכר והכנסה מעבודה לפי יישוב ומשתנים כלכליים שונים 2019" (2021), המוסדר לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון
³⁴ מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ רשויות מקומיות

באותו זמן מצטיירת מגמה של עליה של 144.72% בשיעור העצמאים. רוב העלייה במספר העצמאיים הייתה בעיר רהט. הנתונים מראים כי יש עלייה במספר העצמאים בכל הישובים הבדואים בנגב לעומת ירידה במספר השכירים. כאמור, נתונים אלו דוחו לפני המלחמה שהתחילה ב-7 לאוקטובר 2023 שבמהלכה שיעורים גבוהים משכירים ועצמאים מהאוכלוסייה הבדואית נכנסו למעגל האבטלה.

טבלה מספר 10: מספר עצמאיים ושכירים בחברה הבדואית בנגב השוואה בין 2019 ע"פ הלמ"ס ל-2023 לפני מלחמת חרבות ברזל ע"פ ביטוח לאומי

ישוב	למ"ס 2019	ביטוח לאומי 2023	פער	שיעור שינוי	עצמאיים			שיעור שינוי
					למ"ס 2019	ביטוח לאומי 2023	פער	
רהט	22,321	19,625	-2,696	-12.08%	986	2,188	1,202	121.91%
תל שבע	5,938	5,072	-866	-14.58%	212	481	269	126.89%
חורה	5,382	4,954	-428	-7.95%	273	581	308	112.82%
כסיפה	4,982	4,744	-238	-4.78%	144	431	287	199.31%
ערערה בנגב	4,822	4,432	-390	-8.09%	157	492	335	213.38%
לקיה	4,327	4,051	-276	-6.38%	173	456	283	163.58%
שגב שלום	3,209	3,091	-118	-3.68%	102	267	165	161.76%
אל קסום	2,164	2,300	136	6.28%	99	306	207	209.09%
נווה מדבר	1,639	1,800	161	9.82%	43	155	112	260.47%
סך הכול	54,784	50,069	-4,715	-8.61%	2,189	5,357	3,168	144.72%

על רקע משבר הקורונה לא פרסמו בלמ"ס נתונים לשנת 2020 אלא רק לשנת 2021. בשנה זו מספר העצמאיים והשכירים עמד ביחד על 60,364 עובדים. מתוכם, 59,053 שכירים, המהווים 97.82% מכלל המשתתפים במעגל התעסוקה בחברה הבדואית בנגב, לעומת 1,581 עצמאיים המהווים 2.18% מכלל המשתתפים במעגל התעסוקה. בשנת 2021 כאמור הקורונה עדיין התהוותה ועל רקע התפשטות המגפה הייתה עלייה של 7.79% במספר השכירים אך ירידה משמעותית של 27.77% במספר העצמאיים ביחס לשנת 2019. הנתונים מראים כי הרבה עסקים בחברה הבדואית בנגב נסגרו על רקע משבר הקורונה. יש לציין כי תופעה דומה התרחשה גם בחברה היהודית וגם בחברה הערבית.

3. העיר רהט כמאיצת השתתפות בכוח העבודה

ישנה התפלגות לא פרופורציונלית של כוח העבודה המשתתף במעגל התעסוקה בחברה הבדואית בנגב. 39.20% מכלל השכירים ו-40.84% מכלל העצמאיים בישובים הבדואים המוכרים בנגב הם מהעיר רהט.

נתוני כוח העבודה מצביעים על מרכזיותה של העיר רהט במעגל התעסוקה בחברה הבדואית. על פי הדיווחים העדכניים של הביטוח הלאומי, בישובים הבדואים בנגב ישנם 50,069 שכירים המהווים 48.87% מכוח העבודה ו-5,357 עצמאיים המהווים 5.23% מכוח העבודה בישובים הבדואים. שיעור העצמאיים ברהט הנו 40.84% מכלל העצמאיים בישובים המוכרים ושיעור השכירים הנו 39.2%. נכון לספטמבר 2023, 58.3% מכוח העבודה משתתף פעיל במעגל התעסוקה בעיר רהט והמשמעות היא ש-41.7% מכוח העבודה בעיר אינו נמצא במעגל התעסוקה.

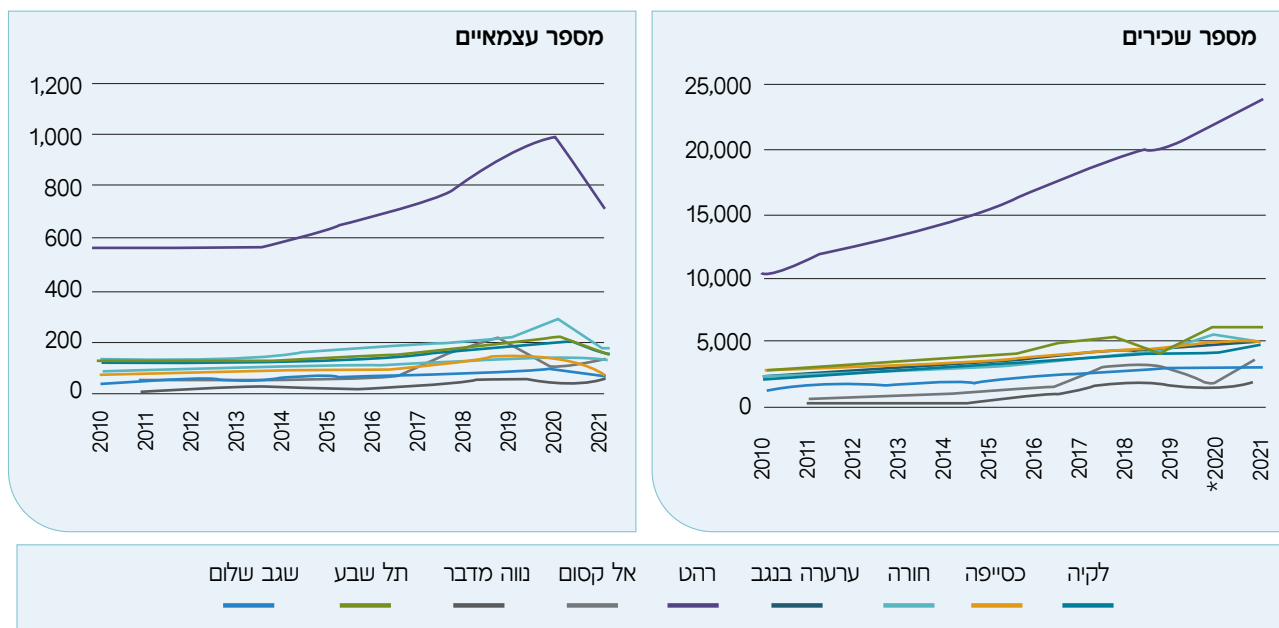
כמצופה, שיעור ההשתתפות במעגל התעסוקה ברהט הנו הגבוה ביותר מבין הישובים הבדואים בנגב, בשל גודל העיר, מרכזיותה והקמתם של אזורי תעשייה בעיר ובסביבתה. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה במועצות האזוריות הוא נמוך יותר מאשר ביישובים העירוניים, כאשר במועצה אזורית נווה מדבר שיעור ההשתתפות במעגל התעסוקה הנו הנמוך ביותר בין הישובים המוכרים. שיעור התעסוקה בישובים הבלתי מוכרים המהווים 28.36% מכלל האוכלוסייה הבדואית בנגב, צפויים להיות נמוכים יותר מיישובי המועצות האזוריות לאור המחסור בהזדמנויות תעסוקה, בתשתיות ובתחבורה ציבורית.

טבלה מספר 11: מספר עצמאיים ושכירים מתושבי רהט

מספר שכירים	למ"ס 2019	ביטוח לאומי ספטמבר 2023	שינוי במספרים	שיעור שינוי
מספר עצמאיים	986	2,188	1,202	121.91%
סך הכול	23,307	21,813	-1,494	-6.41%
מספר שכירים	22,321	19,625	-2,696	-12.08%

בנוסף, עולה מהשוואת הנתונים של העיר רהט בשנת 2019 לעומת שנת 2023, כפי שצוין בסעיף הקודם, שקיימת ירידה של 6.41% בהשתתפות במעגל התעסוקה. ירידה זו בעיקרה נובעת מירידה של 12.1% במספר השכירים, על אף העלייה של 121.91% במספר העצמאיים בעיר.

תרשים מספר 14: מספר עצמאיים ושכירים בעיר רהט לעומת שאר הישובים הבדואים בנגב, 2010-2021³⁵

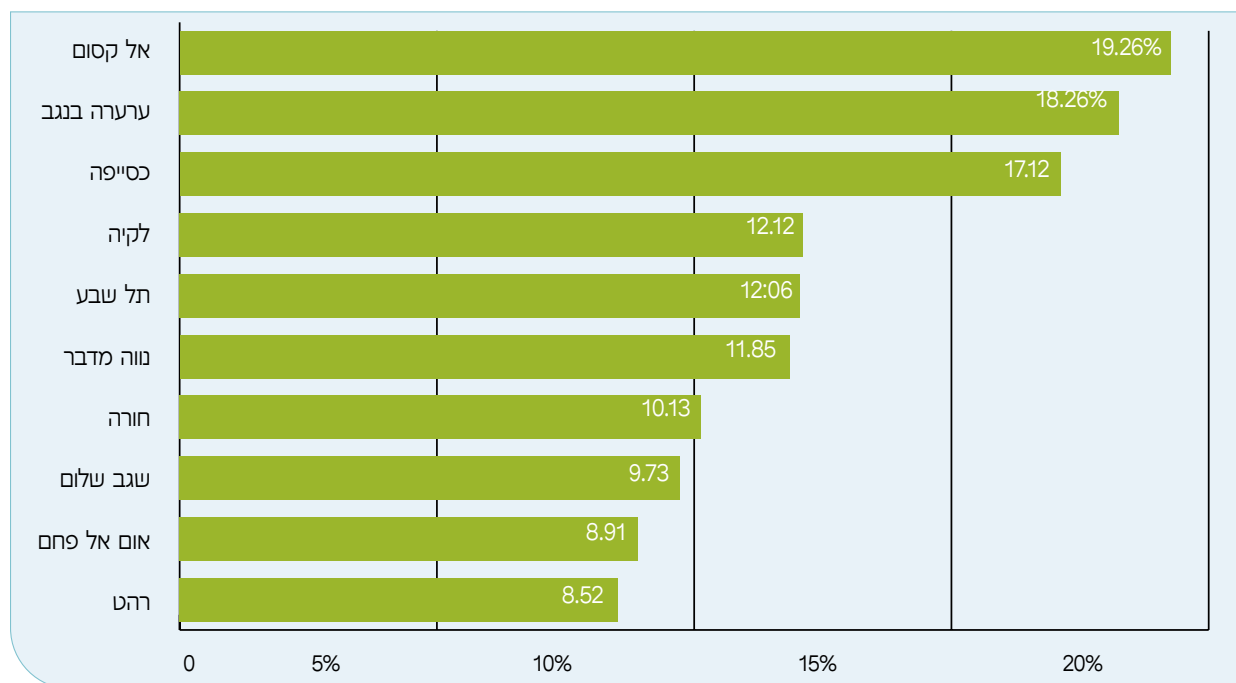

³⁵ מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, קובץ רשויות מקומיות

4. אבטלה ביישובים הבדואים בנגב

שיעור האבטלה הממוצע ביישובים הבדואים בנגב עמד במרץ 2023 על 13.23%, יותר מפי 3 מהממוצע הארצי.

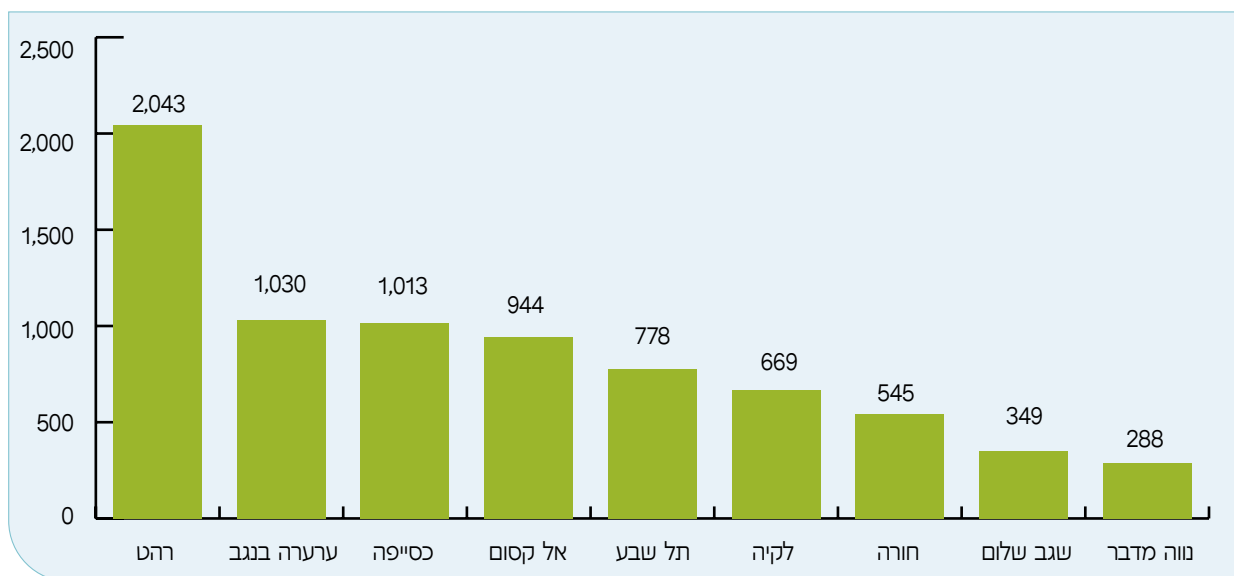
תרשים מספר 15: עשרת היישובים עם שיעור האבטלה המוערך הגבוה ביותר בישראל, מעודכן לתאריך 03/2023³⁶

בבחינת שיעורי האבטלה ברמה הארצית, נמצא כי שבעת היישובים העירוניים הבדואים ושתי המועצות האזוריות בדרום נמצאות בראש רשימת היישובים עם רמות האבטלה הגבוהות בארץ, אחריהן, במקום התשיעי, נמצאת אום אל-פחם שבאזור המשולש וסוגרת את העשירייה הראשונה היא רהט. נכון למרץ 2023, המועצה אזורית אל-קסום נרשם אחוז האבטלה הגבוה ביותר בארץ שעמד על 19.26%, אחריה ערערה בנגב עם 18.26%, וכסיפה עם 17.12%. שיעור האבטלה הנמוך ביותר ביישובים הבדואים בנגב הנו בעיר רהט. יש לציין כי הנתונים של אבטלה המפורסמים על ידי שירות התעסוקה אינם מתייחסים לכפרים הבלתי מוכרים. אמנם כלל היישובים הבדואים בנגב סובלים מאבטלה עמוקה, אולם חשוב להדגיש את השוני ביניהם, ואין להתייחס לכלל האוכלוסייה הבדואית בגיל העבודה כמקשה אחת.

³⁶ מקור: עיבוד "נגביה" לנתוני שירות התעסוקה

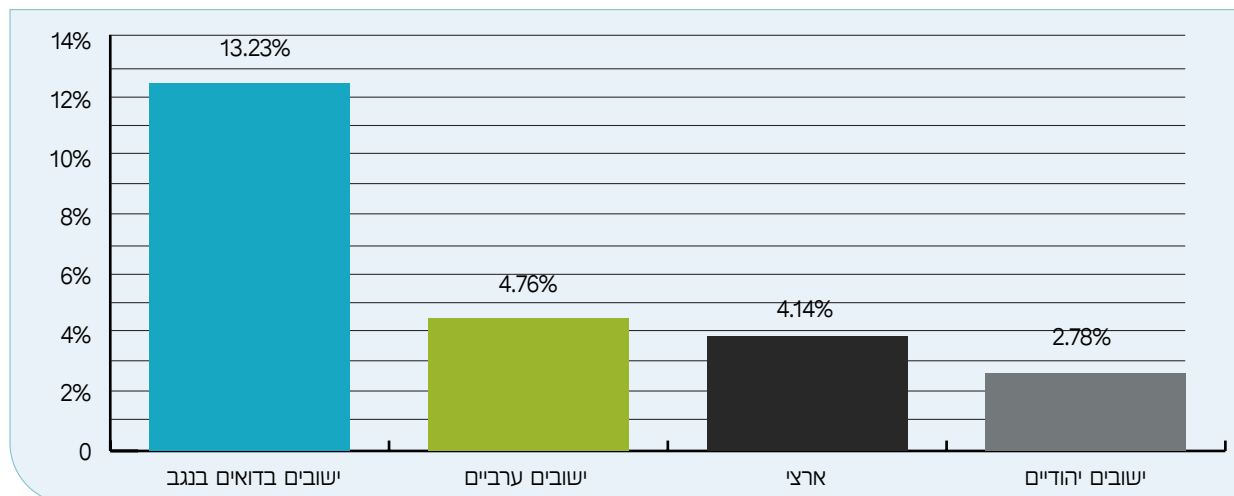
תרשים מספר 16: מספר דורשי עבודה בישובים הבדואים בנגב, מעודכן לתאריך 03/2023³⁷

בנתונים שפורסמו על ידי שירות התעסוקה במרץ 2023 דווח על 7,659 דורשי עבודה משבע היישובים העירוניים ומשתי המועצות האזוריות הבדואיות בנגב. מתוכם 5,796 מקבלי אבטחת הכנסה, המהווים כ-75% משיעור דורשי העבודה. משמעות הדבר כי רק 25% מהמובטלים היו בשוק העבודה ב-12 החודשים שקדמו את מועד הדיווח ואלו השאר הנם נמצאים באבטלה העמוקה.

שיעור האבטלה היישובי הממוצע בשבע היישובים העירוניים ושתי המועצות האזוריות, עמד על 13.23% לעומת 13.98% בתקופה המקבילה בשנת 2022. שיעור זה הנו כמעט פי חמש מהשיעור המקביל בישובים היהודים (שעמד על 2.78%), פי 3.3 מהממוצע הארצי (שעמד על 4.14%) ופי 2.8 מהממוצע בישובים הערבים (שעמד על 4.76%).

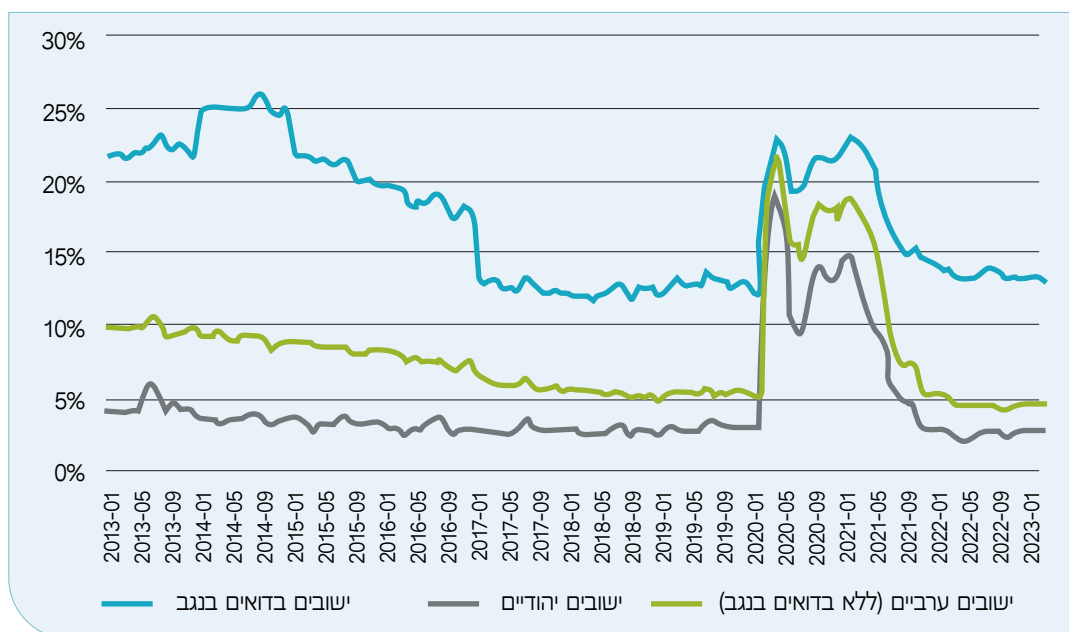
תרשים מספר 17: שיעור אבטלה ממוצע, השוואה בין קבוצות אוכלוסייה שונות, מעודכן לתאריך 03/2023³⁸

³⁷ מקור: עיבוד "נגביה" לנתוני שירות התעסוקה

³⁸ מקור: עיבוד נגביה - מרכז המחקר והידע של הפורום לזו קיום לנתוני שירות התעסוקה

תרשים מספר 18: שיעור אבטלה ישובים בדואים בנגב, ישובים יהודים וישובים ערבים, 2013-2023³⁹

בהשוואת נתונים אלו למועד המקביל בשנה הקודמת, ניתן לראות נרשמה ירידה קלה בשיעור האבטלה היישובי בדומה לאוכלוסיות האחרות בישראל. אולם, ירידה זו הנה רחוקה מלהיות משמעותית והינה נמוכה מ-1% בכל האוכלוסיות. התבוננות בנתוני האבטלה לאורך עשור, מראה כי בפברואר 2013 שיעור האבטלה הממוצע ביישובים הבדואים עמד על 22.16%. שיעור זה הגיע לשיא עליון באוגוסט 2014 ל-26.58% במהלך מבצע צוק איתן, לשיא עליון נוסף במהלך הקורונה במאי 2020 (23.33%) ולאחר מכן לשיא נוסף במאי 2021 (23.03%) במהלך מבצע שומר חומות, ולשיא תחתון בספטמבר 2018 כאשר שיעור האבטלה עמד על 12%.

בבחינת ההתפלגות המגדרית של 7,659 דורשי העבודה ביישובים העירוניים הבדואים בדרום, נמצא כי 4,183 הן נשים, המהוות כ-55% משיעור דורשי העבודה ו-3,476 גברים המהווים כ-45% משיעור דורשי העבודה ביישובים העירוניים הבדואים המוכרים בנגב.

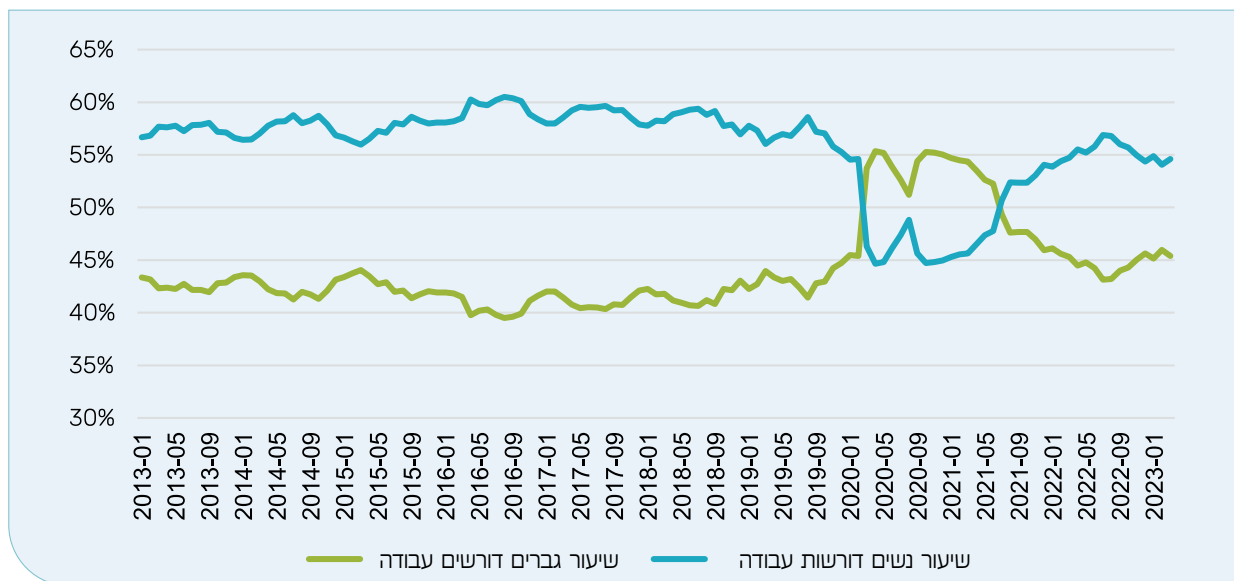
5. נשים בדואיות במעגל התעסוקה

לאורך העשור שיעור דורשות העבודה בחברה הבדואית יותר גבוה משיעור דורשי העבודה הגברים, אך יותר נשים עובדות בענפים המושתיים על השכלה גבוהה המאפשרת עבודה בבית במצבי משבר.

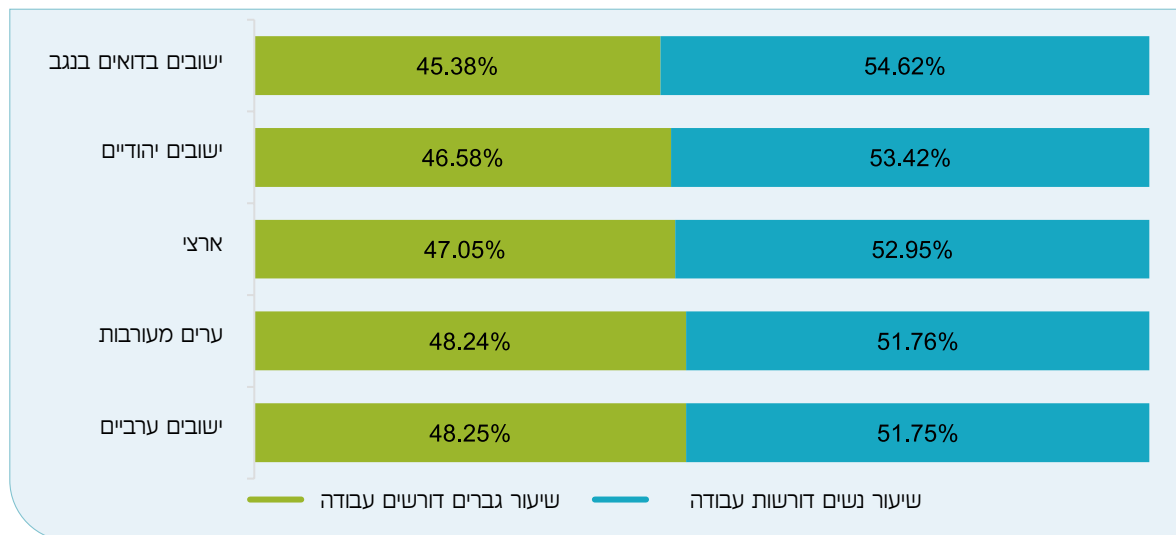
בהשוואה מגדרית ניתן לראות כי שיעור הנשים דורשות העבודה בארץ באופן כללי יותר גבוה מהגברים. עם זאת שיעור הנשים בקרב דורשי העבודה ביישובים הבדואים בנגב הינו גבוה יותר משיעורן בכל אוכלוסייה אחרת בארץ ועמד על 54.4% במרץ 2023. המגמה המגדרית נשמרה לאורך כל העשור בקרב דורשי ודורשות העבודה למעט תקופת הקורונה ששם חל היפוך במגמה. כך ששיעור הנשים הבדואיות בקרב דורשי העבודה היה נמוך משיעור זה בקרב גברים בדואים. ההסבר שנמסר משירות התעסוקה נשען על ההבדל באופי המשרות בין נשים וגברים. שכן, נשים הועסקו יותר במשרות חיוניות או במשרות שהיה ניתן לעבוד בהן מרחוק, קרי מביתן, בעיקר בתחומי החינוך או והרווחה.

³⁹ מקור: עיבוד "נגביה" לנתוני שירות התעסוקה

תרשים מספר 19: שיעור דורשי העבודה לפי מגדר ביישובים הבדואים בנגב, 2013-2023⁴⁰

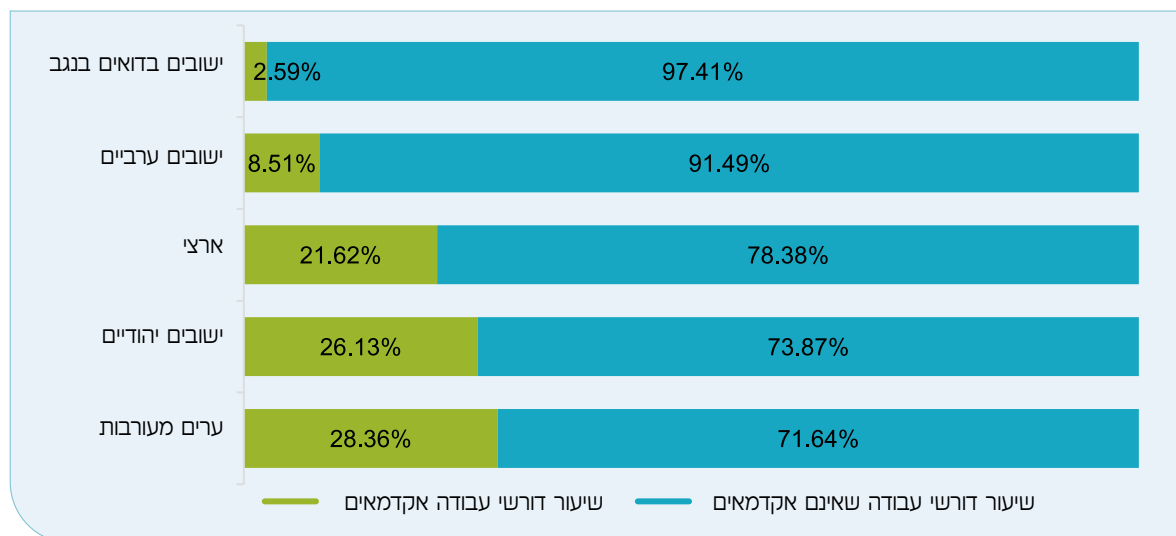

תרשים מספר 20: התפלגות שיעור דורשי העבודה לפי מגדר וקבוצות אוכלוסייה, מעודכן לתאריך 03/2023⁴¹

⁴⁰ מקור: שירות התעסוקה
⁴¹ מקור: עיבוד "נגייה" לנתוני שירות התעסוקה

תרשים מספר 21: התפלגות אקדמאים מבין דורשי עבודה, השוואה בין אוכלוסיות, מעודכן לתאריך 03/2023⁴²

בהשוואה בין קבוצות ברמות השכלה שונות, שיעור האקדמיים בקרב דורשי העבודה ביישובים הבדואים הנו הנמוך ביותר ביחס לאוכלוסיות האחרות ועומד על 2.59%. לעומת 97.4% (7,461) דורשי עבודה שאינם אקדמיים ביישובים העירוניים הבדואים בדרום. הדבר מהווה אינדיקציה כי ההשכלה מעלה הזדמנויות תעסוקה בחברה הבדואית.

6. מגמות עלייה בשיעור האבטלה ובמספר דורשי העבודה

עליה מוערכת של 5% בשיעור דורשי עבודה בין 2019–2023 ומגמת עליה בשיעורי אבטלה החל מ-2017

התבוננות על חמש השנים האחרונות מראה כי החלה מגמת עלייה בשיעורי האבטלה ביישובים הבדואים כשלוש שנים טרם התחלת משבר הקורונה. בתחילתו של משבר הקורונה שיעור האבטלה הממוצע בפברואר 2020 עמד על 12.5% והגיע לשיא של 23.41% באותה השנה. לאחר מכן, בפברואר 2021 ובפברואר 2022, שיעור האבטלה ירד ל-14.12%. שיעור האבטלה בינואר 2023 כפי שדווח על ידי שירות התעסוקה עמד על 13.23%. כאמור, נתון זה הינו גבוה משיעור האבטלה בתחילת משבר הקורונה. במילים אחרות, משבר הקורונה פגש את האוכלוסייה הבדואית במהלך מגמה של ירידה בהשתתפות בשוק העבודה ועליה בשיעורי דורשי העבודה, מגמות אותן משבר הקורונה החריף ביתר שאת.

⁴² מקור: עיבוד "נגביה" לנתוני שירות התעסוקה

טבלה מספר 12: ממוצע שנתי של שיעור אבטלה ביישובים לפי סוג אוכלוסייה, 2017-2023⁴³

סוג יישוב	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ⁴⁴
ישובים בדואים בנגב	12.82%	12.56%	13.11%	19.83%	18.61%	13.78%	13.36%
ישובים ערבים	6.04%	5.46%	5.43%	15.45%	11.86%	4.77%	4.75%
ישובים יהודים	2.82%	2.83%	2.97%	12.23%	8.59%	2.72%	2.78%
פער בין בדואים ליהודים	10.00%	9.73%	10.14%	7.60%	10.02%	11.06%	10.58%
פער בין ערבים לבדואים	6.78%	7.10%	7.68%	4.38%	6.75%	9.01%	8.61%

נתוני שירות התעסוקה מהווים תמיכה נוספת למגמה המתוארת לעיל של ירידה בהשתתפות שכירים בשוק העבודה. במילים אחרות, אם בוחנים את נתוני החברה הבדואית בנגב טרם המלחמה של השביעי באוקטובר בין ישראל לחמאס, כלומר בחודש ספטמבר 2023, רואים שהחברה הבדואית בנגב לא הצליחה להתאושש ולחזור למצב שקדם את משבר הקורונה בתחום האבטלה. זאת בהשוואה לשאר החברה הערבית ולחברה היהודית ששיעורי האבטלה בקבוצות אלו הצטמצמו לפני ואחרי הקורונה בין השנים 2019 ל-2023. על כן, ניתן להסיק כי שרשרת המשברים המתמשכת שפקדה את החברה הבדואית מתחילת 2020, פגשה אותה במציאות משברית ושברירית מלכתחילה ועל כן ההתאוששות של החברה הבדואית הנה יותר איטית.

טבלה מספר 13: דורשי עבודה ביישובים הבדואים בנגב - השוואה בין 2019 ל-2023⁴⁵

שם הישוב	מספר דורשי עבודה מרץ 2019	מספר דורשי עבודה מרץ 2023	פער
רהט	2,059	2,043	-16
שגב שלום	336	349	13
תל שבע	755	778	23
ערערה בנגב	996	1,030	34
לקיה	618	669	51
כסיפה	1,023	1,013	-10
חורה	500	545	45
מועצה אזורית אל-קסום	866	944	78
מועצה אזורית נווה מדבר	141	288	147
סך הכול	7,294	7,659	365

השוואה בין מספר דורשי עבודה בשנת 2019 לעומת דורשי העבודה במרץ 2023 שנמסרו על ידי שירות התעסוקה מלמדת על עליה של 5% במספר דורשי העבודה. מדובר על 365 דורשי עבודה נוספים שמרביתם נוספו במועצה אזורית נווה מדבר.

⁴³ מקור: עיבוד "נגביה" לנתוני שירות התעסוקה

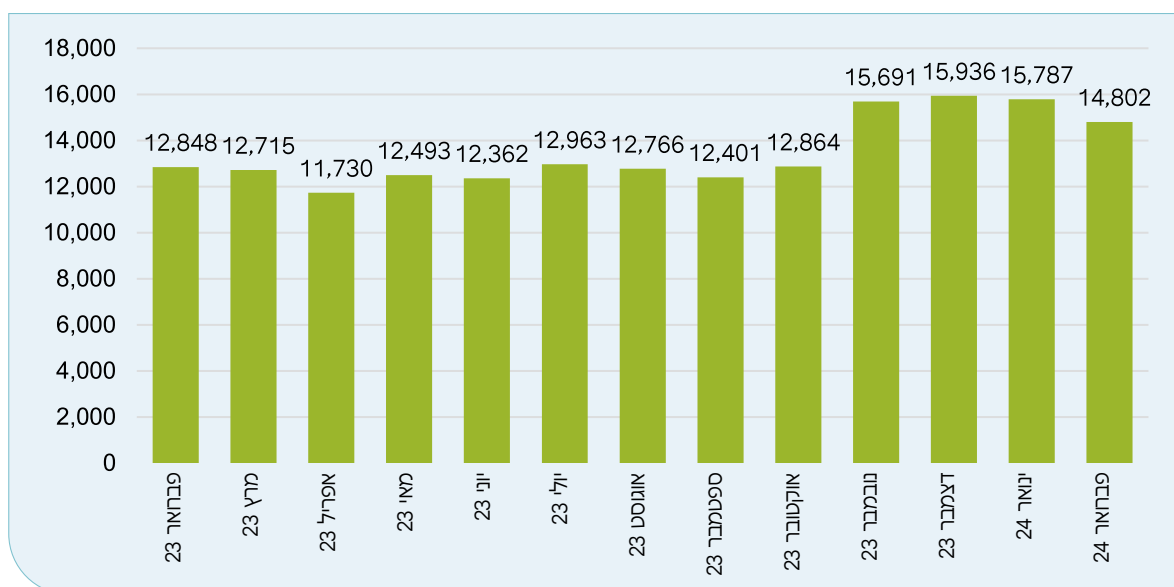
⁴⁴ עד חודש מרץ

⁴⁵ מקור: שירות התעסוקה

7. השפעת מלחמת חרבות ברזל על דורשי העבודה בחברה הבדואית בנגב

נכון לכתיבת שורות אלו, הנתונים האחרונים שמפורסמים על ידי שירות התעסוקה בנוגע לדורשי העבודה מתייחסים לחודש פברואר 2024. שירות התעסוקה אינו מפרסם נתונים ברמת ישוב אודות הכפרים הבלתי מוכרים, ולכן על מנת להבין את המגמות בחברה הבדואית בנגב בכללותה בוצע חיפוש על האוכלוסייה המוסלמית במחוז הדרום שהיא ברובה המוחלט בדואית. על פי הנתונים, מספר דורשי העבודה המוסלמים במחוז דרום עמד על 14,802 דורשי עבודה. בעקבות המלחמה נרשמה עלייה חדה במספר דורשי העבודה בחברה הבדואית בנגב, בדומה לעלייה שנרשמה בשאר חלקי הארץ. מספר דורשי העבודה הגיע לשיא בחודש דצמבר 2023 אז עמד מספר דורשי העבודה על 15,963 דורשי עבודה. מאז נרשמה מגמת ירידה אך מספרם של דורשי העבודה נכון לחודש פברואר 2024 עדיין גבוה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. כך, בפברואר 2023 עמד מספר דורשי העבודה בקרב המוסלמים במחוז הדרום על 12,848, מדובר על עלייה של 15.2% לעומת השנה הקודמת.

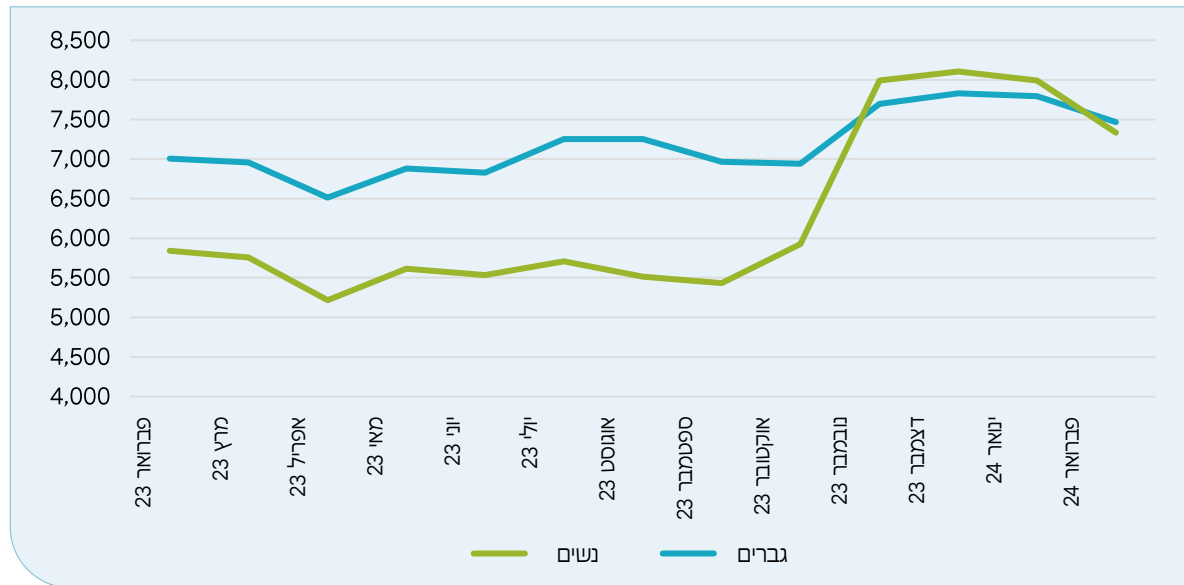
תרשים מספר 22: מספר דורשי עבודה בחברה המוסלמית במחוז דרום⁴⁶

בפילוח לפי גיל עולה כי מרבית דורשי העבודה נכון לפברואר 2024 הם בני 45-54 (3,843 דורשי עבודה). לאחר מכן, בני 25-34 (3,641 דורשי עבודה), בני 35-44 (2,967), בני 55-64 (2,924 דורשי עבודה), בני 18-24 (1,228 דורשי עבודה). בפילוח לפי מגדר עולה כי 49.5% מדורשי העבודה הם גברים (7,335 דורשי עבודה) לעומת 51.5% נשים (7,467 דורשות עבודה). למרות הפער הזניח בין שני המינים, מבט מעמיק בנתונים חושף כי אצל הגברים שיעור העלייה השנתי (נכון לפברואר 2024) במספר דורשי העבודה עומד על 25.5% לעומת 6.1% בלבד של אצל הנשים. במילים אחרות, בעקבות המלחמה רוב דורשי העבודה החדשים הם גברים. תופעה דומה חזרה על עצמה גם בעת משבר הקורונה, אז עלה שיעור דורשי העבודה של הגברים על זה של הנשים. יש לציין כי לאחר סיום המשבר המצב חזר לקדמותו ושיעור הנשים דורשות העבודה היה גבוה יותר מאשר אצל הגברים כיוון שרוב הגברים חזרו למקומות העבודה שלהם. המשמעות היא שבמצבי משבר נדמה כי ישנו דפוס חוזר ולפיו הנפגעים הראשונים מהמשבר הם בראש ובראשונה – הגברים הבדואים, שמלכתחילה עובדים במקומות עבודה בעלי שכר נמוך ובעלי פוטנציאל ממשי להפסקת העבודה בעתות משבר.

⁴⁶ מקור: שירות התעסוקה

תרשים מספר 23: מספר דורשי עבודה בחברה המוסלמית במחוז דרום לפי מגדר⁴⁷

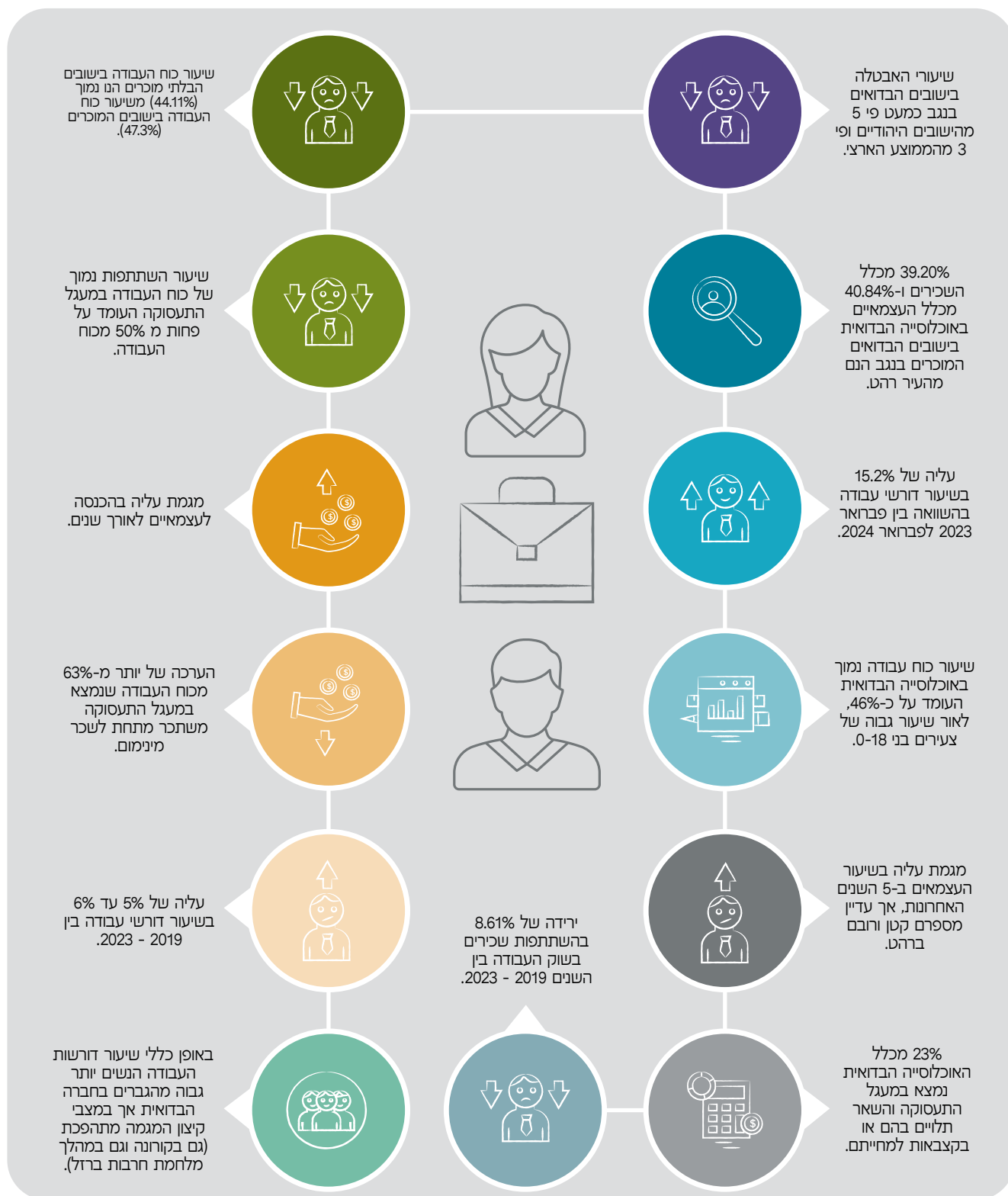
מספר דורשי העבודה הגבוה ביותר נרשם בעיר רהט שם נרשמו בחודש פברואר בשירות התעסוקה 2,529 דורשי עבודה. אחריה ברשימה נמצאת כסיפה עם 1,206 דורשי עבודה, ערערה בנגב עם 1,200 דורשי עבודה ומועצה אזורית אל קסום שם נרשמו 1,075 דורשי עבודה. כאשר בוחנים את הנתונים מנקודת מבט של שינוי שנתי עולה כי ביחס לפברואר 2023 העלייה הגדולה ביותר במספר דורשי העבודה הייתה במועצה אזורית נווה מדבר (25.9%) לעומת זאת, העלייה הקטנה ביותר נרשמה ביישוב חורה (8.8%).

טבלה מספר 14: מספר דורשי עבודה לפי יישוב⁴⁸

יישוב	דורשי עבודה - פברואר 23	דורשי עבודה - פברואר 24	פער במספר דורשי העבודה	שיעור שינוי שנתי (בין פברואר 2023 לפברואר 2024)
נווה מדבר	286	360	74	25.9%
תל שבע	774	945	171	22.1%
רהט	2,084	2,529	445	21.4%
שגב שלום	357	432	75	21%
כסיפה	1,023	1,206	183	17.9%
לקיה	663	768	105	15.8%
ערערה בנגב	1,045	1,200	155	14.8%
אל קסום	968	1,075	107	11.1%
חורה	555	604	49	8.8%
סך הכול	7,755	9,119	1,364	17.5%

⁴⁷ מקור: שירות התעסוקה

⁴⁸ מקור: שירות התעסוקה

הפרק הנוכחי מתאר תמונת מצב תעסוקתית של החברה הבדואית שמאופיינת במספר מגמות מרכזיות. בראש ובראשונה נמצא כי שיעורי האבטלה ביישובים הבדואים הינם הגבוהים ביותר בארץ. שיעור האבטלה הממוצע ביישובים הבדואים בנגב עמד במרץ 2023 על 13.23% שהנו יותר מפי 3 ממוצע הארצי.

שנית, יש לזכור כי האוכלוסייה הבדואית הינה אוכלוסייה צעירה כאשר קרוב ל-54% מהאוכלוסייה אינם בכוח העבודה והם תלויים למחייתם באחרים או בקצבאות. משמעות הדבר כי כוח עבודה בכלל החברה הבדואית בנגב עומד על כ-46% מכלל האוכלוסייה, עם שונות בין היישובים המוכרים והכפרים הבלתי מוכרים (47.3% מכלל האוכלוסייה ביישובים המוכרים ו-44.1% מכלל האוכלוסייה בכפרים הבלתי מוכרים).

בהיעדר נתונים על שיעור ההשתתפות של כוח העבודה במעגל התעסוקה בכפרים הבלתי מוכרים, ביצענו הערכה שלפיה הנחנו כי שיעור ההשתתפות במעגל התעסוקה יהיה לכל היותר דומה לשיעור ההשתתפות במעוצה אזורית נווה מדבר אשר עמד על (46.42%). מדובר בשיעור ההשתתפות הנמוך ביותר מבין היישובים המוכרים. תחת הנחה זו, מתקבלת תמונה ששיעור ההשתתפות המוערך של כוח העבודה שנמצא במעגל התעסוקה בחברה הבדואית הנו קרוב ל-50%, זאת לעומת שיעור השתתפות של 63.9% ברמה הארצית נכון ליולי 2023. משמעות הדבר ששיעור כוח העבודה המשתתף במעגל התעסוקה הנו 23% מכלל האוכלוסייה הבדואית (מכפלה של שיעור כוח העבודה בשיעור המשתתפים במעגל התעסוקה). כלומר מתוך כל 10 תושבים בדואים בנגב יש כ-2.3 בממוצע מהם עובדים. בהשוואה בין התקופה שקדמה לקורונה בשנת 2019 לתקופה שקדמה למלחמה של השביעי באוקטובר 2023 התרחשה ירידה כללית של 8.61% במספר השכירים ועליה כללית של 144.72% במספר העצמאיים המשתתפים במעגל התעסוקה ביישובים הבדואים המוכרים, משמעות הדבר הינה כי החברה הבדואית לא התאוששה מהשפעות הקורונה עד ערב מלחמת השביעי מאוקטובר שהלכה והחריפה את מצב החברה הבדואית המשברי מבחינה תעסוקתית. ישנה התפלגות לא פרופורציונלית של כוח העבודה המשתתף במעגל התעסוקה בחברה הבדואית בנגב. 39.20% מכלל השכירים ו-40.84% מכלל העצמאיים ביישובים הבדואים המוכרים בנגב הנם מהעיר רהט.

לבסוף, בדיקה של השפעת מלחמת חרבות ברזל על שוק העבודה בחברה הבדואית העלתה כי מספר דורשי העבודה בחודש פברואר 2024 עלה ב-15.2% - לעומת החודש המקביל אשתקד. עוד עלה מהנתונים כי הנפגעים העיקריים הם גברים בדואים שמספר דורשי העבודה בקרבם עלה בתקופה המדוברת ב-25.5% לעומת 6.8% בלבד אצל הנשים. תופעה זו חוזרת על עצמה גם במשברים אחרים כגון משבר הקורונה.